

280. J. I. Kraszewski do Wł. Mickiewicza 21 VII 1885 Rkp. BJ 13135 k. 31-32.

[Tłumaczenie:]

[k. 31r]

21 lipca 1885

Magdeburg

Drogi Panie Władysławie,

Dziękuję za list i za „Revue”¹, które właśnie otrzymałem, i za wszystkie wieści z naszego świata, choć nie są one dobre – ale trzeba wiedzieć wszystko.

Zatem proszę podsunąć mi jakąś myśl, jakiś temat, abym mógł Panu dostarczyć artykuł do „Revue” – nie mogę wiedzieć, co by Pana zainteresowało.

Dziękuję za wiadomość, że tłumaczenie wreszcie zostanie wydrukowane². Nie śmiałem o to Pana pytać. Z tłumaczeniami naprawdę mam pecha, ale umiem się z tym pogodzić.

Kiedy przeczytałem wiadomość o wypadku naszego starego patriarchy³, ogarnęła mnie straszna trwoga – oby nie cierpia!! Nie powinien sam zapuszczać się tam, gdzie drogi nie są bezpieczne, tak jak okolice tego Babilonu.

[k. 31v] Moje płucie krwią osłabło – i za nic w świecie nie chcę przedłużać, choćby na krótko, czasu, który mam jeszcze do przecierpienia. Lepiej wypić czarę goryczy jednym haustem.

Lenartowicz⁴ od dawna do mnie nie pisał – niebawem zapytam go, jak się miewa. Byłoby mi przykro, gdybym dowiedział się, że choruje. Ubolewam również nad tym biednym Rzażewskim⁵, który wydaje się być skazany...

Na ogół są tylko złe wieści... Co do Schmidta-Ciążyńskiego⁶, napisałem do Platera⁷, że powinien zwrócić skrzynie i nie przywłaszczać ich sobie wbrew woli darczyńcy. Odpowiedział wymijająco... że miał wydatki do pokrycia etc. etc. Twarda sztuka z tego Platera.

---

¹ Drugi numer „Revue Universelle Internationale” z artykułem J.I.Kraszewskiego: *Du mouvement littéraire dans le Nord* – zob. list nr 278. „Revue Universelle Internationale” – zob. list nr 225.

² J. I. Kraszewski, *Sans cœur* – zob. list nr 235.

³ Józef Bohdan Zaleski – zob. list nr 15. Odnośnie do opisywanej sytuacji zob. list nr 279.

⁴ Teofil Lenartowicz – zob. list nr 84.

⁵ Adam Rzażewski – zob. list nr 221.

⁶ Konstanty Aleksander Schmidt-Ciążyński – zob. list nr 279.

⁷ Władysław Plater – zob. list nr 111.

Jedna sprawa, drogi Panie Władysławie, [k. 32r] ale tylko jedna. Znam ze szkiców i widziałem u Bronisława Zaleskiego⁸ tę kompozycję Préaulta⁹: *Cisza*. Zasłonięta głowa, palec na ustach... Jest to zachwycające... Ale u Bronisława znajdowała się kopia w gipsie i w ogromnym formacie. Otóż ja nie znoszę gipsu, a wielki format nie jest dla mnie. Czy nie byłoby sposobu, by zdobyć pomniejszoną kopię w brązie?? I jeśli byłaby taka możliwość, ile by to kosztowało? Proszę jednak dowiedzieć się dopiero wtedy, gdy nadarzy się okazja... nie ma pośpiechu.

Czytam wspomnienia Arsène'a Houssaye'a¹⁰ (1 tom) i mimo mojego uprzedzenia do tego pisarza, który zawsze wydawał mi się zbyt wyszukany, zbyt pretensjonalny, uważam, że są one bardzo interesujące. Przesłano mi cztery tomy. Czy jest ich więcej?

Mój drogi Władysławie, jeśli chce Pan artykuł, proszę dostarczyć mi temat, dostępny [k. 32v] i możliwy dla mnie...

Jestem Panu jeszcze winien kilka franków. Jeśli znajdę banknot, wyślę razem z tym listem na mój rachunek. Dziękując Panu serdecznie, ściskam Pańską dłoń i pozostaję szczerze oddany.

Józef Ignacy Kraszewski

P.S. Jeszcze jedno pytanie. Czy ma Pan jeszcze egzemplarz tego pośmiertnego dzieła Henryka Rzewuskiego¹¹, które, niestety, wydał Pan, z moim wstępem? Ten wstęp jest mi potrzebny – czy mógłbym to otrzymać?

---

⁸ Bronisław Zaleski – zob. list nr 7.

⁹ Antoine-Augustin Préault – zob. list nr 59.

¹⁰ Arsène Houssaye, *Les confessions...* – zob. list nr 270.

¹¹ Henryk Rzewuski, *Próbki historyczne* – zob. list nr 75.